

PENILAIAN KIPP DALAM PEMBELAJARAN DAN PEMUDAHCARA MURID
KETIDAKUPAYAAN PENGLIHATAN MENGGUNAKAN BUKU TEKS BRAILLE
PENDIDIKAN KESENIAN

NORZURAINA BINTI MOHD NOR

TESIS DIKEMUKAKAN BAGI MEMENUHI SYARAT UNTUK MEMPEROLEH
IJAZAH DOKTOR FALSAFAH
(PENDIDIKAN SENI)

FAKULTI SENI KOMPUTERAN DAN INDUSTRI KREATIF
UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

2019

ABSTRAK

Kajian ini adalah bertujuan untuk mengenalpasti dan menganalisis Buku Teks Braille Pendidikan Kesenian Tahun 1 (BTBPKT1) dan proses Pembelajaran dan Pemudahcara (PdPc) Pendidikan Kesenian (Suaian) (PKS) Tahun 1 dan juga menilai kebolehbelaian berdasarkan model penilaian Kontek-Input-Proses-Produk (KIPP) oleh Stufflebeam. Kajian penilaian ini menggunakan reka bentuk kajian kes. Kajian ini menggunakan pendekatan kualitatif yang melibatkan lima orang murid ketidakupayaan penglihatan dan empat orang guru. Data diperolehi melalui pemerhatian, temubual, tugasan, dan analisis dokumen. Data tugasan dianalisis menggunakan perisian SPSS, manakala data temubual dianalisis menggunakan perisian NVIVO. Kerangka teoritikal kajian adalah berdasarkan Teori Pembelajaran Humanistik, Teori Sosio-Budaya (*Scaffolding*), dan Teori Pembelajaran Tingkah Laku. Hasil dapatan analisis dokumen pada peringkat penilaian konteks (K) menunjukkan BTBPKT1 adalah dokumen yang menyokong proses PdPc. Hasil pemerhatian dan temubual pada peringkat penilaian input (I) pula mendapati ketidaksesuaian daripada aspek transkripsi, reka letak, dan susun atur teks Braille dalam BTBPKT1 mengganggu keupayaan membaca dalam kalangan murid dan seterusnya mengganggu kebolehbelaian yang melibatkan kefahaman terhadap kandungannya. Hasil temubual dan pemerhatian pada peringkat penilaian proses (P) menunjukkan terdapat masalah dalam proses PdPc, terutamanya kemahiran guru dan murid dalam Braille, pengetahuan guru terhadap seni dan modifikasi, masa penggunaan BTBPKT1, masa proses PdPc, cara penggunaan BTBPKT1, dominasi guru dalam proses PdPc, dan kreativiti murid. Tambahan pula, penggunaan BTBPKT1 di dalam kelas berada pada tahap minimum. Manakala, pada peringkat penilaian produk (P), didapati aspek kebolehbelaian BTBPKT1 meningkat menerusi tugasan yang dihasilkan. Kesimpulannya, BTBPKT1 sesuai digunakan oleh murid, namun mereka memerlukan bantuan guru berkemahiran. Implikasi daripada kajian ini adalah terdapatnya keperluan bagi penggunaan BTBPKT1 dalam proses PdPc, namun kompetensi guru perlu dimantapkan. BTBPKT1 juga perlu ditambahbaik di dalam aspek transkripsi dan modifikasi bagi memenuhi keperluan murid untuk kesamarataan dalam pendidikan.

CIPP EVALUATION OF LEARNING AND FACILITATION OF VISUALLY IMPAIRED STUDENTS IN USING BRAILLE TEXTBOOK OF ARTS EDUCATION

ABSTRACT

The purpose of this case study is to identify and analyze BTBPKT1 and the learning and facilitating process of PKST1 and to evaluate learning based on the KIPP assessment model. The evaluation based on case study design uses a qualitative approach involving five visually impaired students and four teachers. Data were collected from observation, interview, artwork assignment, and document. Assignments data were analyzed using SPSS software, while interview data were analyzed using NVIVO software. The theoretical approaches used as the basis for this case study were the Humanistic Learning Theory, Socio-Cultural Theory, and Behavioral Learning Theory. The finding of document at the context evaluation level showed that BTBPKT1 was a document that supported the PdPc process. The finding of observation and interview at the input evaluation level indicated that the inappropriateness of the transcription, layout, and arrangement of Braille text in BTBPKT1 severely interfered with the reading ability of the students, thus adversely affecting the learning of its contents. Likewise, the finding of observation and interview at the process evaluation level showed that there were several problems in the PdPc process, notably teachers' and students' proficiency in Braille, teachers' knowledge of art and modifications, the usage time of BTBPKT1, the duration of the PdPc process, the method of using BTBPKT1, the domination of teachers in the PdPc process, and the creativity of students. Additionally, the use of BTBPKT1 in the classroom was at a minimum level. At the product evaluation level, it was found that learning with the use of BTBPKT1 improved significantly, as evidenced by the students' completed artwork. In conclusion, BTBPKT1 is deemed suitable to be used by students, but they may require the assistance of skilled teachers. Clearly, the implication of this study is that there is a pressing need for the use of BTBPKT1 in the PdPc process, but the competency of teachers needs to be strengthened. Similarly, BTBPKT1 also needs to be improved from the aspect of transcription and modification to meet the students' needs for equality in education.

KANDUNGAN**muka surat**

PENGAKUAN	ii
PENGHARGAAN	iii
ABSTRAK	iv
ABSTRACT	v
KANDUNGAN	vi
SENARAI JADUAL	xi
SENARAI RAJAH	xiv
SENARAI SINGKATAN	xvii
LAMPIRAN	xviii
BAB 1 PENGENALAN	
1.1 Pengenalan	1
1.2 Latar Belakang	4
1.3 Analisis Awal	11
1.3.1 Analisis Temubual	
1.3.2 Analisis Buku Teks Braille Pendidikan Kesenian Tahun 1	
1.3.3 Analisis Pencapaian Murid Dalam Mata Pelajaran Pendidikan Kesenian Suaian Tahun 1	
1.4 Pernyataan Masalah	15
1.5 Objektif Kajian	19
1.6 Persoalan Kajian	20
1.7 Kaedah Kajian	20
1.8 Kepentingan Kajian	21
1.9 Batasan Kajian	22
1.10 Skop Kajian	23
1.11 Takrif Istilah	24

	1.11.1	Masalah Penglihatan	24
	1.11.2`	Buku Teks Braille	26
	1.11.3	Pendidikan Seni Suaian	27
1.12		Kesimpulan	28

BAB 2 LITERATUR

2.1		Pengenalan	29
2.2		Orang Kurang Upaya	30
2.3		Murid ketidakupayaan Penglihatan	34
2.4		Perkembangan awal Pendidikan Ketidaupayaan Penglihatan	35
	2.4.1	Perkembangan Pendidikan Khas (Ketidaupayaan Penglihatan) di Malaysia	
	2.4.2	Pendidikan Khas untuk MKP	
	2.4.3	Murid Ketidaupayaan Penglihatan dan Kurikulum	
	2.4.4	Pembelajaran dan Pemudahcara MKP	
	2.4.5	Teknologi Bantuan dalam Pendidikan	
	2.4.6	Perisian yang digunakan oleh MKP	
2.5		Halangan Yang Dihadapi Oleh MKP	43
2.6		Braille	44
2.7		Pendidikan Seni Visual dan Bahasa Seni Visual	46
	2.7.1	Disipline Based Art education	
	2.7.2	Art Educatin For Blind(AEB)	
2.8		Pendidikan Seni (Suaian)	56
2.9		Murid Masalah Penglihatan Dan Pendidikan Seni (Suaian)	58
2.10		Kerangka Teoritis Kajian	61
	2.10.1	Teori Humanistik	62
	2.10.1.1	Implikasi Teori Humanistik dalam Kajian	
	2.10.2	Teori Behaviorial	66
	2.10.2.1	Implikasi Teori Behaviorial dalam Kajian	
	2.10.3	Teori Sosio Budaya	70
	2.11.3.1	Implikasi Teori Sosio Budaya dalam Kajian	
2.11		Penilaian	74
	2.11.1	Penilaian Buku Teks	

2.11.2	Konsep Penilaian Buku Teks	
2.11.3	Tujuan Penilaian	
2.11.4	Jenis Penilaian	
2.11.5	Model Penilaian KIPP	78
2.11.5.1	Penilaian Konteks	
2.11.5.2	Penilaian Input	
2.11.5.3	Penilaian Proses	
2.11.5.4	Penilaian Produk	
2.11.6	Rasional Penggunaan Model Penilaian KIPP	83
2.11.7	Implikasi Penggunaan Model Penilaian KIPP	84
2.12	Penggunaan, Kebolehbelaian Dan Keberkesanan	86
2.12.1	Penggunaan	
2.12.2	Kebolehbelaian	
2.12.3	Keberkesanan	
2.13	Kajian-Kajian Lepas	90
2.13.1	Kajian Lepas Berkaitan Orang Kurang Upaya	
2.13.2	Kajian Lepas Berkaitan Kajian KIPP	
2.13.3	Kajian Lepas Berkaitan Ketidakupayaan Penglihatan	
2.13.4	Kajian Lepas Berkaitan Braille	
2.13.5	Kajian Lepas Berkaitan Buku Teks	
2.14	Kesimpulan	97
BAB 3	METODOLOGI	
3.1	Pengenalan	98
3.2	Rekabentuk Kajian	99
3.3	Sampel Kajian	101
3.4	Tempat Kajian	102
3.5	Tempoh Kajian	103
3.6	Kajian Rintis	104
3.7	Matrik Pengumpulan Data	105
3.8	Instrumen Kajian	106
3.8.1	Pemerhatian	
3.8.2	Temubual	

	3.8.3	Tugas	
	3.8.4	Foto Visual	
	3.8.5	Kajian Dokumen	
3.9		Prosedur Kajian dan Kaedah Kajian	118
3.10		Tatacara Penganalisan Data	121
	3.10.1	Teknik Analisis Data	
	3.10.1.1	Pemerhatian	
	3.10.1.2	Temubual	
	3.10.1.3	Foto Visual	
	3.10.1.4	Tugas	
	3.10.1.5	Kajian Dokumen	
3.11		Rubrik Pemmarkahan Tugas	132
	3.11.1	Skema Pemmarkahan	
	3.11.2	Pemmarkahan	
	3.11.3	NVivo	
3.12		Kesahan Dan Kebolehppercayaan	137
	3.12.1	Kebolehppercayaan Instrumen Temu Bual	
	3.12.2	Kebolehppercayaan Instrumen Pemerhatian	
	3.12.3	Kesahan Penyelidikan	
	3.12.4	Kesahan Untuk Tugas	
3.13		Kesimpulan	142
BAB 4		DAPATAN KAJIAN	
4.1		Pengenalan	146
4.2		Latar Belakang Sampel Kajian	147
	4.2.1	Latar Belakang Sampel Kajian Temubual T01	
	4.2.2	Latar Belakang Sampel Kajian Temubual T02	
	4.2.3	Latar Belakang Sampel Kajian Temubual T03	
	4.2.4	Latar Belakang Sampel Kajian Temubual T04	
	4.2.5	Latar Belakang Sampel Kajian Pemerhatian Guru	
	4.2.7	Latar Belakang Sampel Kajian Pemerhatian Murid	
4.3		Dapatan Kajian	150
4.3.1		Objektif 1	152

	4.3.2	Objektif 2	171
	4.3.3	Objektif 3	192
	4.3.4	Objektif 4	256
4.4		Kesimpulan	297

BAB 5 RUMUSAN, PERBINCANGAN DAN CADANGAN

5.1		Pengenalan	298
5.2		Ringkasan Kajian	293
5.3		Perbincangan Dapatan Kajian	309
	5.3.1	Objektif 1	
	5.3.2	Objektif 2	
	5.3.3	Objektif 3	
	5.3.4	Objektif 4	
5.4		Rumusan dan perbincangan	338
5.5		Implikasi Dapatan Kajian	341
5.6		Cadangan	345
5.7		Penutup	348

RUJUKAN

LAMPIRAN

SENARAI JADUAL

No. Jadual		muka surat
1.1	Taburan Demografi Guru	11
1.2	Rumusan temu bual terhadap guru dalam proses PdPc	12
1.3	Pembekalan Buku Teks ke sekolah	13
1.4	Pencapaian Murid Dalam Subjek Pendidikan Seni Suaian	
	Tahun 1 Sejak Tahun 2011 2015	14
1.5	Jumlah Masa Mengajar Untuk Subjek	16
2.1	Perkembangan Sekolah Masalah Penglihatan	36
2.2	Bilangan Sekolah yang Mempunyai Pendidikan Inklusif	38
2.3	Bilangan Sekolah Pendidikan Khas	38
2.4	Tahap pembacaan Braille	45
2.5	Unjuran Murid, Jenis Buku, Jenis DSKP, dan Buku Teks	57
3.1	Sampel Murid Dari Dua Buah Sekolah	101
3.2	Sampel guru yang mengajar di sekolah yang dipilih	102
3.3	Pemerhatian murid	108
3.4	Catatan pemerhatian	109
3.5	Aspek-aspek yang dinilai dalam instrument temu bual yang telah dirintis	111
3.6	Tarikh dan jadual temu bual	112
3.7	Dapatan Data Tugas dua	131
3.8	Rubrik pemarkahan	133
3.9	Indikator Prestasi dan Penilaian BTBPKT1	135

3.10	Skema pemarkahan Lembaga Peperiksaan Malaysia	134
3.11	Rubrik Pemarkahan bagi MKP	135
3.12	Borang Pemarkahan Untuk MKP	136
3.13	Aras Tahap Pencapaian	136
4.1	Senarai Nama Sampel Kajian SKI	149
4.2	Senarai Nama Sampel Kajian SPK	150
4.3	Pelaksanaan PdPc PKS	157
4.4	Rancangan Tahunan Pendidikan Kesenian Penggal 1	158
4.5	Rancangan Tahunan Pendidikan Kesenian Penggal II	161
4.6	Kandungan Pembelajaran Dalam BTBPKT1	170
4.7	Carta Alir Prosedur Semasa Penerbitan	174
4.8	Kandungan Buku Teks Braille Pendidikan Kesenian Tahun 1	174
4.9	Program Penerbitan BTBPKT1 KSSR Semakan Tahun 1	177
4.10	Spesifikasi Buku Teks Pendidikan Kesenian Tahun 1	182
4.11	Analisis Bahan Grafik dalam BTBPKT1	187
4.12	Rumusan Pemerhatian	1934
4.13	Pemerhatian 1 K1 Beruang Comel SKI	194
4.14	Pemerhatian 2 K1 Topi Tikus SKI	195
4.15	Pemerhatian 3 K1 pemandangan SKI	203
4.16	Pemerhatian 1 K1 Butang SPK	209
4.17	Pemerhatian 2 K1 Rumah Burung SPK	209
4.18	Pemerhatian 3 K1 Blok sayuran SPK	211
4.19	Permasalahan dalam PdPc	223
4.20	Rumusan Pemerhatian Sikap Guru Dan MKP SPK	225
4.21	Permasalahan Dalam Pdpc Daripada Dapatan Temubual	231
4.22	Rumusan Penggunaan BTBPKT1 Dalam Pdpc –Pemerhatian	241
4.23	Dapatan kebolehbelaajaran	248
4.24	Data Silang Temubual Untuk Kebolehbelaajaran MKP	253
4.25	Tema Dan Tajuk Tugas MKP	257
4.27	Markah Tugas K1 SKI	258

4.28	Markah Tugas K1 SPK	259
4.29	Dapatan data peratusan dan kekerapan K1(1)	261
4.30	Dapatan Data Min K1 (1)	262
4.31	Dapatan Data Peratusan K1(2)	264
4.32	Dapatan Data Min K1 (2)	264
4.33	Dapatan Data Peratusan Markah K1(3)	266
4.34	Dapatan Data Min Bahasa Seni Visual K1 (3)	267
4.35	Dapatan Data Min K1 Berdasarkan MKP	269
4.36	Tahap Penilaian Mata Penentu Mengikut Elemen Dalam Tugas	270
4.37	Tahap Penilaian Mata Penentu Semua Tugas	272
4.38	Tema Dan Tajuk Tugas K2 MKP	273
4.39	Markah Tugas K2 SKI	274
4.40	Markah Tugas K2 SPK	275
4.41	Dapatan Data Peratusan K2(1)	282
4.42	Dapatan Data Min K2 (1)	282
4.43	Dapatan Data Peratusan K2 (2)	284
4.44	Dapatan Data Min K2 (2) Daripada Aspek Bahasa Seni Visual	286
4.45	Dapatan Data Peratusan K2 (3)	285
4.46	Dapatan Data Min K2(3) daripada Aspek Bahasa Seni Visual	286
4.47	Dapatan Data Min Markah K2	288
4.48	Tahap Penilaian Mata Penentu Mengikut Elemen Bahasa Seni Visual Dalam Tugas K2	289
4.49	Tahap Penilaian Mata Penentu Semua Tugas	291
4.50	Dapatan Data Keberkesanan Markah MKP	294
4.51	Dapatan Data Keberkesanan Markah Mengikut Tugas	294
4.52	Dapatan Data Keberkesanan Bahasa Seni Visual	295

SENARAI RAJAH

No. Rajah	muka surat
1.1 Bilangan MKP Pada Tahun 2011-2015	7
1.2 Kerangka Teori kajian	21
2.1 Datuk Seri Dr. S. Subramaniam (tiga, kiri) menyampaikan anugerah kepada A. Mahavithia pada Majlis Penghargaan Murid-murid India Cemerlang dalam SPM dan STPM di Menara Manickavasagam, Kuala Lumpur.	32
2.2 Azree Feekree Zamzuri (dua dari kiri) dianugerahkan murid terbaik Sijil Tinggi Pelajaran Malaysia (STPM) 2016 kategori Murid Istimewa.	33
2.3 Bilangan Kelas dan Murid bagi Kategori MKP Di Sekolah Pendidikan Khas Tahun 2011-2015	39
2.4 Titik timbul Braille	45
2.5 Huruf Braille	46
2.6 Jenis-Jenis Garisan	48
2.7 Pembinaan Rupa	48
2.8 Rupa	49
2.9 Gambar bentuk	50
2.10 Jalinan	51
2.11 Ruang nyata	52
2.12 Ruang ilusi	52
2.13 Carta warna	53
2.14 Kerangka Teoritis	62
2.15 Kerangka Ransangan dan Tindak Balas untuk Menghasilkan Tugas Dalam Teori Pembelajaran Behaviorial	68

2.16	Kerangka PdPc PKS menggunakan Teori Pembelajaran Behaviorial	70
2.17	Rangka konsep Model KIPP	79
3.1	Gambaran kelas MKP di SKI	110
3.2	Tugasan yang dihasilkan oleh MKP semasa di peringkat K1	114
3.3	Foto visual untuk bilik seni, persekitaran pembelajaran, keadaan pembelajaran, tingkah laku atau perkara-perkara yang berkaitan yang dirasakan perlu oleh penyelidik.	115
3.4	BTBPKT1 untuk kegunaan MKP seluruh Malaysia.	116
3.5	Buku Teks Pendidikan Kesenian Tahun 1 dan Buku Teks Pendidikan Kesenian Masalah Pembelajaran Tahun 1 untuk murid Tahun 1 seluruh Malaysia.	116
3.6	Borang pemarkahan KPM yang terdapat dalam dapatan kajian dokumen	117
3.7	Kerangka Teori Kajian	118
3.8	Kaedah menggabungkan data	122
3.9	Data silang analisis pemerhatian	123
3.10	Analisis temu bual terhadap guru dalam proses PdPc	124
3.11	Penganalisan data menggunakan perisian NVivo	128
3.12	Nodes untuk Instrumen Temu Bual	128
3.13	Julat Gred	135
4.1	Model Analisis Data Kajian Penilaian Buku Teks Braille Pendidikan Kesenian Tahun Satu	150
4.2	Kaedah Pengumpulan Data Untuk Kajian	151
4.3	Prosedur Pengumpulan Data Untuk Persoalan Kajian 1	152
4.4	Surat Pekeliling Ikhtisas KPM Bilangan 8 Tahun 2016	154
4.5	Modul Bahasa Seni Visual dalam DSKP PKS Tahun 1	164
4.6	Kemahiran Seni Visual dalam DSKP PKS Tahun 1	164
4.7	Peruntukkan Masa Minimum 2017	168
4.8	Buku Teks Braille Pendidikan Kesenian Tahun 1	169
4.9	Prosedur Pengumpulan Data Untuk Persoalan Kajian Dua	171
4.10	Saiz Buku dan Ruang Halaman Teks Untuk BTBPKT1	184
4.11	Fizikal BTBPKT1	184

4.12	Spesifikasi Kulit Depan Luar BTBPKT1	185
4.13	Prosedur Pengumpulan Data Untuk Persoalan Kajian 3	192
4.14	Model Proses Analisis Kajian	193
4.15	Analisis Data Pemerhatian	194
4.16	Kelas 1 Melur	227
4.17	Kelas 1 Melur	227
4.18	Kelas 1 Cemerlang, SPK	228
4.19	Kelas 1 Cemerlang, SPK	229
4.20	Analisis Data Temubual	230
4.21	Hubungan Penggunaan Dan Kebolehbelaian Dalam Kajian	253
4.22	Prosedur Pengumpulan Data	256
4.23	Model Analisis Tugas 1(K1) dan Tugas 2(K2)	257
4.24	Peratusan Dalam Aspek Penilaian Markah K1 (1)	263
4.25	Peratusan Dalam Aspek Penilaian Markah K1 (2)	265
4.26	Peratusan Aspek Penilaian Bahasa Seni Visual K1 (3)	268
4.27	Peratusan Tugas(K1) Mengikut MKP	270
4.28	Latihan Batik Cantik Daripada BTBPKT1	277
4.29	Latihan Dokoh Daripada BTBPKT1	278
4.30	Latihan Gajah Menari Daripada BTBPKT1	278
4.31	Peratusan dalam tugas K2(1)	283
4.32	Peratusan Tugas K2(2) Mengikut Murid	285
4.33	Peratusan Tugas K2(3)	287
4.34	Peratusan Tugas K2	289
5.1	Model Penilaian KIPP untuk MKP	343
5.2	Model Komunikasi BTBPKT1 dalam PdPc.	343
5.3	Model Pengajaran Berkesan Dalam Subjek PKS	345

SENARAI SINGKATAN

BPK	Bahagian Pembangunan Kurikulum
BSV	Bahasa Seni Visual
BT(B)	Buku Teks Bercetak
BTBPKT1	Buku Teks Braille Pendidikan Kesenian Tahun 1
DBAE	Dicipline Based Art Education
DSV	Dunia Seni Visual
KBSR	Kurikulum Bersepadu Sekolah Rendah
KPM	Kementerian Pelajaran Malaysia
KSSR	Kurikulum Standard Sekolah Rendah
MKP	Murid Ketidakupayaan Penglihatan
OKU	Orang Kurang Upaya
PdPc	Pembelajaran dan Pemudahcara
PKS	Pendidikan Kesenian (Suaian)
PPK	Pusat Pembangunan Kurikulum

LAMPIRAN

A	Senarai nama rujukan pakar	363
B	Matrik Pengumpulan Data	364
C	Instrumen temubual	365
D	Surat kebenaran menjalankan kajian dari UPSI	367
E	Surat kebenaran menjalankan kajian dari KPM	368
F	Rubrik Penilaian (Skema Pemarkahan)	369
G	Analisis Tugas	370

BAB 1

PENGENALAN

Malaysia merupakan sebuah negara merdeka yang menuju ke arah negara maju dan membangun seiring dengan kepesatan pembangunan (Nor Suhara, 2015). Transformasi Wawasan 2020 mensasarkan untuk menjadi sebuah negara maju yang berkembang dengan begitu pesat menjelang tahun 2020. Bertitik tolak daripada ini, Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) telah melancarkan kajian semula sistem pendidikan negara secara menyeluruh ke arah membangunkan Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (PPPM) 2013-2025 pada Oktober 2011 (KPM, 2016). Kenyataan ini telah dinyatakan oleh Tan Sri Dr. Khair bin Mohamad Yusof dalam Laporan Tahunan 2016 PPPM (2016),

Untuk menyediakan sistem pendidikan yang berkesan serta berupaya menyampaikan pendidikan berkualiti, sistem itu perlu melalui proses pembangunan dan perubahan di samping melakukan transformasi bagi memenuhi tuntutan masa kini dan masa hadapan. Kini, sistem pendidikan di Malaysia sedang mengharungi arus transformasi dengan berfokuskan kepada penyampaian Lima Aspirasi Sistem dan Enam Aspirasi Murid.

Melalui Laporan Tahunan 2016 itu, KPM mensasarkan agar menerusi pendidikan negara akan dapat melahirkan insan yang berjaya untuk menyampaikan ideologi kebangsaan dengan menerapkan transformasi pendidikan selaras dengan Falsafah Pendidikan Kebangsaan (FPK). Keadaan ini penting bagi mengembangkan potensi individu secara menyeluruh dan bersepadu bagi melahirkan insan yang seimbang dan harmonis. Transformasi pendidikan bukan hanya untuk kepentingan murid normal namun turut disasarkan kepada murid kurang upaya seperti murid masalah pembelajaran, ketidakupayaan pendengaran dan ketidakupayaan penglihatan. WHO (2011), menekankan tentang keperluan pendidikan orang kurang upaya (OKU) dalam World Report on Disabilities, UNICEF yang menyatakan bahawa;

The inclusion of children and adults with disabilities in education is important for four main reasons...

...Countries cannot achieve Education for All or the Millennium Development Goal of universal completion of primary education without ensuring access to education for children with disabilities...

Melalui penyataan itu, jelas menunjukkan UNICEF memandang berat terhadap pendidikan untuk OKU di seluruh dunia. Justeru itu, Malaysia telah merangka satu akta iaitu Akta Orang Kurang Upaya (2008) yang mengemukakan peruntukan bagi pendaftaran, perlindungan, rehabilitasi, pembangunan, dan kesejahteraan OKU, penubuhan Majlis Kebangsaan bagi OKU, dan perkara-perkara yang berkaitan dengannya. Akta ini menggariskan tentang pengiktirafan kepentingan, kebolehgunaan

kepada persekitaran, kesihatan, pendidikan, maklumat dan komunikasi, bagi membolehkan penyertaan penuh untuk OKU dalam masyarakat.

OKU tidak boleh dikecualikan daripada sistem pendidikan umum atas asas ketidakupayaan, dan kanak-kanak kurang upaya tidak boleh dikecualikan daripada pendidikan prasekolah, rendah, menengah dan tinggi, atas asas kesetaraan dengan orang atau kanak-kanak upaya, termasuk latihan vokasional dan pembelajaran sepanjang hayat.
(*Akta orang Kurang Upaya, 2008*)

Maka, bagi membolehkan OKU dan kanak-kanak OKU melanjutkan pendidikan, kerajaan disarankan supaya menyediakan penyesuaian munasabah yang bersesuaian dengan keperluan mereka dari segi prasarana, kelengkapan dan bahan pengajaran, kaedah pengajaran, kurikulum, dan bentuk sokongan lain yang memenuhi pelbagai keperluan murid OKU ini.

Selain itu, kerajaan juga perlu mengambil langkah yang sesuai untuk membolehkan murid ketidakupayaan penglihatan (MKP) dan OKU menjalani pengurusan kehidupan dan pembangunan sosial bagi memudahkan penyertaan penuh atau setara dalam pendidikan. Antara keperluan ini termasuklah pembelajaran Braille, skrip alternatif, kaedah augmentatif, kaedah alternatif, cara, orientasi, format komunikasi, dan kemahiran mobiliti (WHO, 2011). Keperluan-keperluan ini penting bagi memudahkan sokongan rakan sebaya serta pementoran kepada MKP di Malaysia dan disokong oleh Aisyah, Maimun & Nik Mohd Rahimi (2017) yang menyatakan pengajaran dan pemudahcara (PdPc) dalam dunia pendidikan bergantung kepada beberapa faktor seperti pemilihan bahan pengajaran.

Menurut Pingel, F. (2010), buku teks merupakan satu perkara yang sangat penting sebagai sumber pendidikan. Menurut Zamri, Mahidin, & Afendi (2011) negara yang sedang menuju ke negara maju seperti Malaysia, buku teks adalah salah satu bahan utama untuk mentafsirkan falsafah, matlamat, objektif, dan prinsip kurikulum pendidikan. Buku teks bagi guru bertujuan memberi panduan kepada setiap pembelajaran yang bakal berlangsung. Bagi murid pula, buku teks dijadikan asas bacaan dan panduan bagi sesuatu subjek yang dipelajari.

Bagi memenuhi keperluan ini di Malaysia, KPM telah membekalkan Buku Teks untuk kegunaan semua murid termasuk Buku Teks Braille untuk kegunaan MKP. Buku Teks Braille Pendidikan Kesenian Tahun 1 merupakan buku teks pertama untuk subjek Pendidikan Seni di Malaysia atas inisiatif KPM untuk menyahut kesamarataan hak terhadap semua murid.

1.2 Latar belakang

Pertubuhan Kesihatan Dunia (WHO) menganggarkan 10% penduduk sesebuah negara adalah terdiri daripada OKU (Wong, S. 2010). Berdasarkan dapatan daripada WHO, satu desakan diutarakan oleh OKU berkaitan status taraf mereka di mata dunia dan telah diterima, lalu dibuat beberapa perubahan dan penambahbaikan dalam pelbagai bidang. Bertitik tolak dari itu, UNESCO telah mengiktiraf kewujudan OKU dengan mendesak semua negara di dunia agar menerima kehadiran OKU setaraf dengan orang normal dalam kehidupan bermasyarakat dengan mengadakan pelbagai pindaan antaranya akta khas untuk OKU dan konvensyen OKU.

Dalam konvensyen hak-hak Orang Kurang Upaya (2006), yang tertera dalam Artikel 24, yang menyatakan tentang,

States Parties shall enable persons with disabilities to learn life and social development skills to facilitate their full and equal participation in education and as members of the community.

Konvensyen ini menyeru kepada kesetaraan atau kesamarataan pendidikan agar mereka yang mengalami masalah kurang upaya dapat menjalankan kehidupan normal dalam masyarakat. Menurut Pendidikan untuk semua (EFA), dalam Laporan Pemantauan Global, yang diterbitkan oleh UNESCO (2006), turut menggariskan matlamat bagi mencapai kesetaraan peluang pendidikan dan persamaan hak dalam pendidikan.

Hak dan keperluan pendidikan terutama pendidikan terhadap MKP ini perlu diberikan perhatian serius terutama dalam bidang literasi kerana literasi merupakan asas kepada perkembangan pemikiran. Ini bertepatan dengan pandangan Frances Mary D Andrea, Pengarah Pusat Literasi Kebangsaan, *American Foundation for the Blind* (AFB,2004), yang menyatakan bahawa:

....it can be as frustrating for teachers as it is for our students when reading and writing doesn't come easily, because we want learners to be successful and to become as literate as possible. We know the benefits that literacy can bring: Beyond academic and vocational success, literacy also brings an improved quality of life. These student need something different _an individual approach....

Berdasarkan penyataan ini, perkara pertama yang perlu dititikberatkan ialah MKP dapat membaca bagi meningkatkan taraf akademik dan kehidupan mereka. MKP memerlukan transformasi pendidikan agar mendapat hak kesamarataan dalam

pendidikan untuk menjalani pembelajaran dengan lebih baik setaraf dengan murid normal.

Sistem pendidikan untuk MKP telah diberikan perhatian sejak awal lagi di Malaysia, bermula pada awal tahun 1920-an. Menurut Wong, H. S. (2006), MKP berpeluang untuk menyertai sistem pendidikan formal sejak tahun 1926, apabila tertubuhnya *AT Nicholas Home* di Melaka. Bertitik tolak dari saat itu, pendidikan untuk MKP di Malaysia mula berkembang sehinggalah kini. Bagi menyahut seruan pendidikan untuk semua (*Education for All*, UNESCO), KPM telah menggubal kurikulum khas untuk MKP yang dipanggil Kurikulum Standard Sekolah Rendah Pendidikan Khas (KSSRPPK) dan Kurikulum Standard Sekolah Menengah Pendidikan Khas (KSSMPPK) dan digunakan di sekolah mulai 2011.

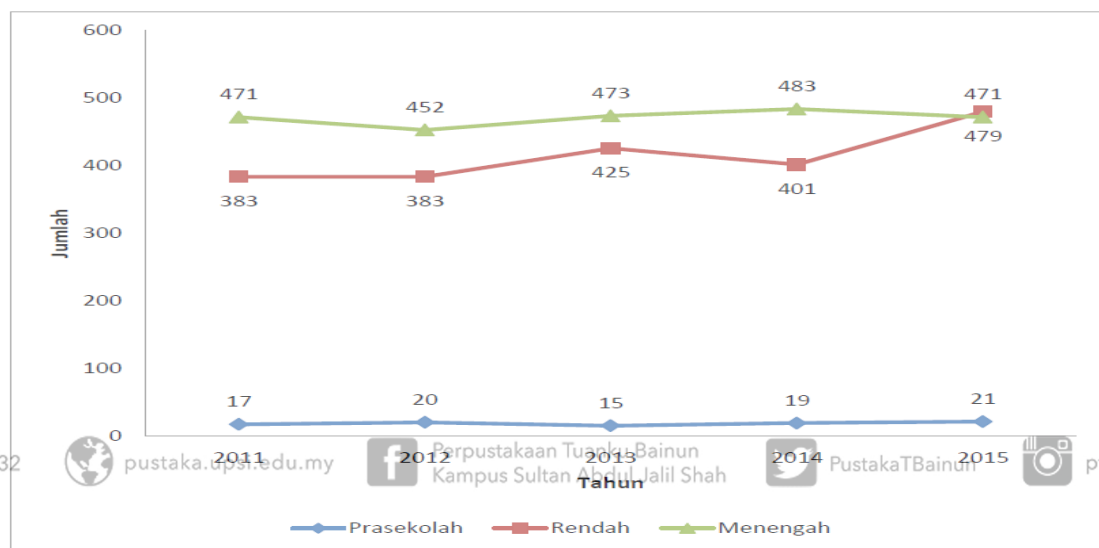
Program Pendidikan Khas merupakan sebahagian daripada Dasar Pendidikan Kebangsaan (Wong, S. H., 2006). Di Malaysia, peruntukkan Akta Pendidikan 1996 (KPM), menggariskan tentang Pendidikan Khas (Seksyen 40) yang menyebut ‘menteri boleh mengadakan Pendidikan Khas di sekolah khas atau mana-mana sekolah rendah dan menengah’ dan (Seksyen 41) ‘Menteri mempunyai kuasa untuk menetapkan tempoh dan kurikulum pendidikan khas’. Manakala dalam Peraturan Pendidikan Malaysia dalam PPPM 2013-2025 (KPM, 2012) menyatakan;

*...seseorang guru boleh membuat pengubahsuaian kepada:
Kaedah atau teknik pembelajaran dan pemudahcaraan, masa yang
diperuntukkan bagi setiap aktiviti, susunan aktiviti dan bahan bantu
mengajar.*

*... apa-apa pengubahsuaian yang dibuat di bawah perenggan (1)
hendaklah mengikut Kurikulum Pendidikan Khas.*

Dapatan daripada Buku Data Pendidikan Khas 2015 menunjukkan bahawa, sebanyak 9,416 buah Sekolah Pendidikan Khas dan intergrasi di seluruh Malaysia telah dibina termasuklah untuk MKP menjelang tahun 2015. Ini bermakna seramai 60,875 orang murid OKU telah mengikuti pembelajaran menggunakan kurikulum Malaysia di sekolah-sekolah seluruh negara dan 1.6% daripadanya merupakan MKP.

Rajah 1.1. Bilangan MKP Pada Tahun 2011-2015. Sumber daripada Buku Data Pendidikan Khas (KPM)

Menurut WHO (2011), pendekatan yang fleksibel diperlukan oleh semua MBK. Apabila kurikulum dan kaedah pengajaran adalah *rigid*, ketidaksesuaian bahan pengajaran akan meningkatkan risiko kepada penyisihan OKU dalam pendidikan. Justeru itu, KPM telah mengorak langkah dengan memberi kesamarataan hak pendidikan untuk semua rakyat di Malaysia menerusi misi dan visi yang ditetapkan.

Sistem pendidikan di Malaysia telah merangka kurikulum khas dan memodifikasi kurikulum yang melibatkan MKP ini agar sesuai dengan keperluan mereka. Antara subjek yang dimodifikasi mengikut keupayaan mereka ialah

Pendidikan Kesenian (Suaian) (PKS) dan Pendidikan Jasmani (Suaian), (BPK, 2012). Selain modifikasi kurikulum, KPM juga memandang berat terhadap akses kepada pendidikan di Malaysia.

Buku teks merupakan salah satu akses yang penting sebagai wahana dalam mencapai objektif pembelajaran dan pemudahcara (PdPc). Menurut Aisyah, Maimun & Nik Mohd Rahimi (2017), peranan buku teks adalah untuk menentukan pencapaian murid dalam satu subjek yang diajar dan ia perlu dilakukan tanpa melibatkan faktor-faktor lain. Ini adalah kerana buku teks merupakan satu-satunya rujukan yang diiktiraf oleh KPM dan dimiliki oleh semua murid.

Menurut laporan daripada *Global Education Monitoring Report* (UNESCO, 2016) buku teks merupakan sebuah dokumen pembelajaran yang berkualiti tinggi dan kurikulumnya dibina khas untuk kumpulan sasaran. Pandangan ini diperkukuhkan lagi oleh Mohammadi Heidar Abdi (2014) dalam kajiannya.

Buku teks adalah komoditi, objek politik, dan representasi budaya. oleh itu, adalah penting untuk menentukan bagaimana dan oleh siapa buku teks akan dihasilkan, bagaimana dan oleh siapa kandungan buku teks akan dipilih, bagaimana dan kepada siapa mereka akan diedarkan, dan bagaimana guru dan murid akan menggunakannya.

Petikan di atas menyatakan bahawa buku teks yang dihasilkan perlu mengikut spesifikasi yang ketat supaya ia sesuai untuk golongan sasaran buku teks tersebut. Ini disokong oleh Wong, L. P. D. (2011) yang memetik kata-kata Hutchinsons yang menyatakan bahawa buku teks dalam pendidikan mengariskan beberapa perkara penting seperti tujuan, target, nilai, tatacara pembelajaran, dan pembelajaran situasi.

